

L'any sant cristià – Lc. 4:16-21

per Pedro Puigvert.

Des de finals de l'any 2009 els mitjans de comunicació ens han estat informant dels preparatius sobre el nou Xacobeo 2010 com el primer gran jubileu d'aquest mil·lenni després d'haver passat onze anys de l'anterior i que s'ha inaugurat la nit del 31 de desembre al 1 de gener. S'espera una gran afluència de pelegrins en aquest any de crisi econòmica. Els jubileus compostelans se celebren cada onze anys i també quan la festivitat de l'apòstol cau en diumenge. En l'anterior, es va comptar amb la presència dels Reis d'Espanya. Prèviament, uns dies abans, havíem vist el Príncep Felip vestit de pelegrí, que semblava estar cansat, per caminar uns quants quilòmetres i filmar la seva entrada a la catedral envoltat de pelegrins per obtenir la indulgència que comporta fer el camí de Santiago. A més del Xacobeo, el catolicisme celebra el jubileu romà cada 25 anys, l'últim va tenir lloc el 2000 i el seu objectiu va ser commemorar l'any de la redempció, una nova possibilitat d'obtenir indulgència plenària pels pecats. Aquestes celebracions jubilaris, com les diuen, pretenen estar arrelades en la Bíblia i ser un exemple per a tota la cristiandat. Però, són realment bíbliques? Com hem de considerar-les? Què ensenya la Bíblia sobre el jubileu i l'any sant? Quin és el significat de l'any sant o any agradable del Senyor?

1. **L'any sant compostelà.** El jubileu que té com a meta Compostela és un muntatge "religiós-turístic-comercial-cultural" amb el qual es pretén potenciar Galícia. En l'actualitat, ningú no amaga el fet que està muntat sobre una llegenda sense base històrica alguna. En el magazine de La Vanguardia del diumenge 18 de juliol de 1999, Suso de Toro va escriure sobre el mite de Sant Jaume: "Santiago és inaprensible, un mite de molts rostres que diu coses diferents. Santiago és com Proteu, un heroi sagrat arribat del mar que es divideix i reparteix contínuament". Als historiadors no se'ls escapa que la llegenda és un artifici interessat, fruit de la planificació religiosa del catolicisme peninsular de l'edat mitjana per ostentar la seva independència de la emergent seu romana que va trobar el suport del poble ignorant sempre disposat a la credulitat, però igualment allunyat de la veritable fe. Els fets es remunten al segle IX quan a la vila de Aniria Flavia (avui Padrón) van ser vistes unes llengües de foc suposadament acompanyades d'uns càntics sobrenaturals que van cridar l'atenció de l'asceta Pelai que caminava per allà, el qual es va comunicar al seu bisbe, Teodomir. Aquest va manar fer excavacions i van trobar un cos, el qual va ser identificat per "inspiració divina" del bisbe com l'apòstol Santiago, però segurament era el d'un soldat romà perquè aquell terreny havia estat un cementiri romà. No obstant això, el que va passar va ser que l'ermità Pelai va descobrir una construcció d'uns quatre metres de costat, envoltada d'una columnata amb un sepulcre, les restes van ser declarats ser l'apòstol Jaume pel bisbe Teodomir. Avui en dia, va prenent cos una nova teoria: les restes pertanyen al bisbe gnòstic Priscilià de qui les doctrines van ser condemnades en el Concili de Toledo de l'any 400 dC, el qual també va ser decapitat, juntament amb sis seguidors. D. Miguel de Unamuno va escriure amb ironia a principis del segle XX: "El sepulcre de Santiago ho és de tot Espanya, però potser reposi en ell Priscilià, el gnòstic gallec, bisbe d'Àvila, que al segle IV va barrejar el paganisme dels seus paisans amb les doctrines cristianes ". Aquesta història li va venir de perles al rei Alfons II d'Astúries per aixecar la moral del seu poble acorralat pels musulmans i va manar edificar una església sobre el sepulcre que es va convertir en centre de pelegrinatge i així va néixer la ciutat de Santiago de Compostela. Però tres segles més tard, algú molt espavilat va pensar que Santiago no va morir ni va ser enterrat a Galícia i per arreglar-ho van inventar una altra llegenda: la del trasllat de les restes de l'apòstol des de Jerusalem pels seus deixebles a una miraculosa barca de pedra coberta de closques de vieira que se'ls va presentar en el moment de partir de Jope i de forma també miraculosa van arribar a Galícia. Després de vèncer a uns braus van aconseguir enterrar en un bosc, sent descobert al cap de 800 anys en una ostentació de perspicàcia. Una altra llegenda del segle XIII li va donar una empenteta a l'esdeveniment: diu una tradició que contradiu a la del trasllat, que Santiago es trobava predicant l'evangeli a la vora de l'Ebre quan se li va aparèixer Maria Santíssima en carn mortal, per l'any 40 dC,

L'any sant cristià – Lc. 4:16-21

per Pedro Puigvert.

portant una columna de jaspi. La verge va manar a l'apòstol que en el lloc de l'aparició edificés una capella en honor seu i que hi posés la columna. Finalment, al segle XIX com el nombre de pelegrins havia baixat molt, per recuperar-se, el cardenal-arquebisbe de Santiago va ordenar el 1870 fer noves excavacions i van aparèixer molts ossos dins d'un sepulcre. Com es buscava suport científic, tres metges van certificar que pertanyien a tres persones diferents de l'època romana i el cardenal decretà que les relíquies eren de Santiago i els seus dos deixebles. Després, el papa Lleó XIII va declarar l'autenticitat de les relíquies mitjançant la butlla Deus omnipotens i el flux de pelegrins ha estat constant des de llavors. Com bé assenyala Alfons Ropero¹ "és hora de començar a fer panys i cadenats a certs sepulcres sempre oberts a la imaginació nacional, com el del Cid, segons buscava Joaquín Costa, el dels Reis Catòlics, segons volia Américo Castro, i com el de Santiago, segons exigeix la història i tot amant de la veritat. Ni l'autèntic Santiago ni nosaltres ens en sortirem perjudicats en el procés. Conserveu, si és el que es vol i beneficia els interessos nacionals, el Camí de Santiago, la Ruta Jacobea, com es manté la Ruta del Quixot de la Manxa, ja que en la seva versió llegendària l'apòstol Jaume, patró d'Espanya, està constituït de la mateixa matèria imaginària que el Cavaller Andante de la Trista Figura".

2. **L'any Sant Romà.** El jubileu de Roma de l'any 2000 va ser una celebració que es repeteix cada 25 anys des del 1300. Pretén ser una actualització cristiana del jubileu bíblic i aquesta vegada va estar unida a la commemoració de la redempció, que intentava establir un paral·lel de signe penitencial, al qual s'afegeix les indulgències plenàries que Roma concedeix a tots els que pelegrinen als llocs fixats i practiquen les devocions establertes. De la manera que els jueus rebien el perdó dels deutes materials, els catòlics que van pelegrinar a Roma van rebre la cancel·lació dels deutes espirituals. Però on precisament pretén fonamentar el catolicisme és on acumula un bon nombre d'errors si analitzem Lv. 25, Is 61 i la nova dimensió donada per Jesús a Lc. 4:16-21.
3. **El veritable any sant cristià** En les paraules de Jesús recollides per Lluc, tenim el fonament per dir que l'era cristiana inaugura la plenitud del jubileu, perquè fa vint segles que va començar un "any sant" que encara no ha acabat. En ell es recullen i potencien els elements que trobem en el jubileu de Levític que havia de tenir lloc cada 50 anys i es relacionava amb la terra i amb les persones, amb la seva dignitat i llibertat. La terra havia de ser retornada als seus primers amos i els esclaus havien de ser alliberats. Hi havia tres realitats bàsiques i la nova dimensió de Crist:

1. *Restauració de la terra.* L'any del jubileu, la terra havia de ser retornada als límits en què va ser traçada quan Josuè la parcel·là després de la conquesta. La raó està formulada en Lv.25: 23. La propietat a Israel no havia de ser absoluta, sinó considerar com una majordom, una administració temporal del que Déu en la seva providència ens confia. Els béns d'aquesta terra han de ser usats amb prudència i responsabilitat. Les implicacions econòmiques d'aquesta ordenació i anivellament de la propietat són òbvies. Per exemple, quan la terra era venuda o comprada, la transacció era vàlida només fins l'any del Jubileu que revertia de nou al seu propietari original. Cap camp podia ser venut a perpetuïtat. En el fons, més que compra, o venda, de terres del que es tractava era de la compra, o venda, d'un cert nombre de collites, és a dir, del gaudi d'alguns camps per un temps limitat. Les provisions del Jubileu, tenien més a veure amb les persones que amb les terres, com es veu en l'alliberament dels esclaus. Es tracta de

L'any sant cristià – Lc. 4:16-21

per Pedro Puigvert.

l'esperança messiànica que venia a ser una bestreta del que al final dels temps inaugurats per Crist amb la seva vinguda ha de ser una bonica realitat.

2. *Lliberació dels esclaus.* No només era qüestió de terres o propietats, sinó sobretot de persones. El jubileu significava llibertat per a tots els esclaus, ja que l'esclavitud per causa de la duresa dels temps no podia ser perpètua. El jubileu restituïa totes les coses a la seva intenció original. Els principis del jubileu protegien el pobre, el desvalgut, al desgraciat que havia hagut d'oferir-se en servitud. Les benediccions materials flueixen del gran fet redemptor de Déu que va alliberar el seu poble de l'esclavitud d'Egipte. La vinguda de Jesucrist ha portat una salvació total per a la totalitat de la persona. La bona nova de Jesús és que, en salvar l'home, vol salvar-lo completament. Entre les conseqüències de l'obra redemptora de Crist ha de figurar la presa de consciència per part del poble redimit que la intenció darrera del Senyor és la restauració de totes les coses conforme al model del jubileu, l'any agradable del Senyor, màxim exponent de llibertat i justícia.
3. *Esperança per al poble.* Els dos aspectes anteriors suposaven una nova oportunitat, perquè cada un entrava de nou en el gaudi responsable de la seva propietat i de la seva llibertat. Hi havia lloc per l'esperança. Encara que la institució de jubileu no va funcionar com havia estat el propòsit de Déu al concedir-la al poble, la idea que comportava va ser recordada constantment pels profetes, com Jesús va deixar constància en la lectura que va fer a la sinagoga de Natzaret. L'era cristiana inaugura l'època en que els principis del jubileu començaran a trobar el seu compliment. Allà on Israel va fracassar, Jesús triomfarà.
4. *El jubileu i Crist.* El veritable "any sant" segons les paraules de Jesús preses de Is 61:1-2 és el "any agradable del Senyor", el qual és la manifestació de la gràcia i la redempció dels pecats que portaria a terme el mateix Crist per mitjà de la seva mort a la creu a favor d'una humanitat caiguda. En aquest mateix sentit es va expressar l'apòstol Pere en el seu sermó del pòrtic de Salomó: (Ac. 3:19). Des d'aleshores, el penediment i la conversió han afanyat la vinguda dels temps de refrigeri i l'any agradable del Senyor que va parlar Jesús, coincideix amb l'era cristiana. Amb les seves paraules, Jesús va obrir l' "any sant" de l'evangeli, que arribarà a la plenitud quan ell torni (Ac. 3:20-21). L' "any sant" profetitzat va començar amb la vinguda de Crist al món i la seva obra salvadora, de tal manera que ell va quedar constituït en la nostra indulgència plenària, havent reconciliat amb Déu de manera perfecta i eterna.

Conclusió. Si vivim en comunió amb Crist no hem d'esperar a certs anys ni peregrinar a determinats llocs per obtenir el perdó dels nostres pecats. Sempre podem tenir accés a Crist per rebre la gràcia de la salvació i el perdó. Després de realitzar l'expiació pel pecat i aconseguir la reconciliació dels homes amb Déu, Jesucrist obre a la humanitat un camí nou, un nou estil de vida del qual el jubileu constitueix un dels seus propòsits més gloriosos. És un fet que el cristianisme ha estat foment de justícia, llibertat i progrés quan els seus principis s'han pres seriosament i no han estat traïts per interessos bastards aliens a ell.